

Перелік посилань

1. Зайченко Ю. П. Дослідження операцій : підруч. [для вищ. навч. закл., що навч. за напр. «Прикладна математика» та «Комп'ютерні науки»] / Зайченко Ю.П. – К. : ЗАТ «ВПОЛ», 2001. – 688 с. - ISBN 5-11-000226-6 .
2. Карагодова О.О. Дослідження операцій / О.О. Карагодова, В.Р. Кігель, В.Д. Рожок. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 256 с. – ISBN 978-966-364-446-2.
3. Кігель В.Р. Методи і моделі підтримки прийняття рішень у ринковій економіці : Монографія / В.Р. Кігель. – К.: ЦУЛ, 2003. – 202 с. – ISBN 966-8253-13-2.
4. Ляшенко И.Н. Математическое моделирование и оптимальное проектирование некоторых хозяйственных гелиотехнических систем / И.Н. Ляшенко, Ш.Р. Реджепова. – К.: Киев.гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко, 1989. – 121с. - ISBN 5-8338-0120-6.
5. Таха Х.А. Введение в исследование операций / Таха Х.А., А.А.Минько – К.: Вильямс, 2005. – 912 с. – ISBN 5-8459-0740-3.

Підлісна О.А.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Асютіна І.О.

студентка ХТФ, НТУУ «КПІ»

Котеленець О.В.

студент ІФФ, НТУУ «КПІ»

ГРАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

Тема заборони грального бізнесу є однією з найактуальніших в Україні цього року, бо стосується кожного з нас, незалежно від того, чи відвідували ви казино, чи ні. Адже істотно скоротилися надходження в держбюджет, а це не може не вплинути на матеріальне становище українців. У статті наведено результати дослідження переваг і недоліків державного регулювання грального бізнесу, викладено аналіз рішення Верховної Ради щодо регулювання азартних ігор.

The theme of ban of playing business is one of the most actual in Ukraine this year, because it concerns everyone regardless of have you ever been there or not. However the receipt into the budget of our country have reduced and it has a great influence on the financial situation of each citizen. This article will help you to understand the problem of government regulation positive and negative aspects of these decision, the analyze of Ukrainian Parliament decide about reckless games.

Ключові слова: гральний бізнес, податок, ліцензія, торговий патент, закон.

Вступ. У 2009-му році був прийнятий Закон України «Про заборону грального бізнесу в Україні» [1]. Запроваджені ним обмеження обумовлені конституційними принципами пріоритету прав і свобод людини і громадянина, захистом моральності та здоров'я населення, заборонаю використання власності на шкоду людині і суспільству. Відповідно до закону, гральний бізнес - діяльність з організації та проведення азартних ігор у казино, на гральних

автоматах, у букмекерських конторах та в електронному (віртуальному) казино, що здійснюють організатори азартних ігор з метою отримання прибутку [1]. З початком дії закону зупиняється видача ліцензій на здійснення діяльності щодо організації та проведення азартних ігор в Україні і ліцензії, видані суб'єктам підприємницької діяльності до початку дії закону, скасовуються. За невиконання закону передбачається штраф у розмірі 8 тис. мінімальних зарплат (станом на червень 2009 року ця сума складала 5 млн. грн.) з конфіскацією грального обладнання, а прибуток від проведення азартних ігор підлягає перерахуванню в держбюджет [2]. У науковій літературі питання доцільності та економічної ефективності запровадження державного регулювання гральним бізнесом до цього часу не розглядалося і основним джерелом інформації є законодавча база України.

Постановка задачі. Метою дослідження є проведення аналізу проблем грального бізнесу в Україні з позиції економічної активності підприємницького середовища. Таким чином завданнями роботи є:

- систематизація законодавчих документів,
- вивчення і систематизація досвіду країн світу,
- аналіз методик оцінки економічної доцільності існування грального бізнесу,
- порівняння економічних переваг і недоліків існування грального бізнесу,
- генерування позицій щодо державного управління цим видом підприємницької діяльності.

Для вирішення поставлених завдань було застосовано такі методи дослідження як: методи попередньої обробки даних, методи статистичного аналізу (групування даних, факторний аналіз), неформальні методи (інтуїтивний), нормативний метод, метод екстраполяції [3].

Результати дослідження. Гральний бізнес проіснував в Україні, як легальний, всього три роки.

З 2001-го до 2006 року організація азартних ігор не ліцензувалася. Тобто не існувало жодних обмежень. У 2006-му в Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [4] серед дев'яти десятків видів господарської діяльності було впроваджене і ліцензування азартних ігор як бізнесу. Значна кількість підприємців мала змогу вийти з «тіні» у сфері грального бізнесу (про що свідчить майже 10% збільшення щорічних надходжень до місцевих бюджетів від сплати торгових патентів на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу). Таким чином, основними надходженнями стали надходження від видачі торгових патентів на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу та ліцензій на «організацію діяльності з проведення азартних ігор». Надходження до бюджету України від продажу торгових патентів (а це 80% всіх надходжень від грального бізнесу) за роками наведено у таблиці 1.

Дозвільними документами були ліцензії Міністерства фінансів та обласної державної адміністрації. Якщо плата за ліцензію в області коштує лише 255 грн., то Міністерству фінансів суб'єкт підприємницької діяльності сплачує

30 тис. € за кожен рік діяльності, а оскільки ліцензія видається на п'ять років, то сума одномоментної сплати становить 150 тис. €.

Таблиця 1

Надходження до бюджету України від грального бізнесу за роками [5]

Рік	Сума надходжень, млн. грн./рік	Кількість виданих патентів, од.
2004	264,22	67310
2005	419,89	81111
2006	505,11	104091
2007	587,63	129728
2008- перше півріччя 2009	1700,00	-

Легальний гральний бізнес розвивається у 70 країнах світу, його обсяг за підсумками 2007 року становив 74 млрд. доларів, а до 2012-го прогнозується зростання до 89.3 млрд. (табл. 2, 3).

Таблиця 2

Вартість дозволу на здійснення грального бізнесу за державами Світу [5]

Держава	Вартість дозволу, €
Україна	150 000
Угорщина	4 000 000

Таблиця 3

Задекларовані суми виграшів у гральних закладах Полтавської області України [5]

Рік	Кількість декларацій суб'єктів підприємницької діяльності про надану суму виграшів	Задекларована сума виграшу, грн.
2006	5 (145 клієнтам)	119610
2007	9 (301 клієнту)	296988

За офіційною інформацією Департаменту моніторингу адміністрування платежів Міністерства Фінансів України, станом на 1.03.08 року, кількість автоматів в Україні становила трохи більше 100 тис. од., але це у 8 разів менше, ніж у США (табл. 4, 5).

Таблиця 4

Задекларовані суми виграшів із застосуванням гральних автоматів у гральних закладах Полтавської області України

Рік	Кількість декларацій суб'єктів підприємницької діяльності про надану суму виграшів	Задекларована сума виграшу, грн.
2006	1 (4 клієнтам)	295
2007	1 (12 клієнтам)	1587

Таблиця 5**Сума загального оподаткування доходів за рік на різні види ігор в гральному бізнесі [6]**

Вид грального бізнесу	Сума податку на дохід
Більярд	1800 грн
Казино	144000 грн/за стіл
Гральний автомат	4200 грн/за 1 шт
Букмекерські контори	7200 грн
Рулетка	192000 грн/за стіл
Кегельбан	6000 грн

Але крім держбюджету у вигазі залишалися й промисловість. При виготовленні: деталей для гральних автоматів, більярдних столів, кегельбанів, рулеток і т.д. – задіяні якщо не всі, то більша кількість галузей промисловості.

У всьому вище сказаному гральний бізнес подано з точки зору економічної ефективності, але є ще й соціальна.

Результати ставлення суспільства до грального бізнесу показано у результатах опитування, що проводилися інститутом Горшеніна в травні 2009 року в рамках річної програми проект України (табл.6).

Таблиця 6**Статистичні дані опитувань громадян України про ставлення до грального бізнесу**

Варіант відповіді	Доля громадян, що підтримали, %
нейтральне ставлення	15,7
негативне ставлення	73,4
підтримали цей вид діяльності	5,2

Так як законодавством не було урегульоване питання розміщення автоматів, кегельбанів, казино біля державних закладів освіти, культури, то вони стали «легкою наживою» для неповнолітніх, людей похилого віку, студентів та малозабезпечених прошарків населення. Тому прийняття закону «Про заборону грального бізнесу в Україні» стало частковим вирішенням цієї проблеми. Але разом з тим це не стало вирішенням проблем для інших сфер господарювання та скрутного фінансового стану у момент кризи. У таблиці 7 наведено переваги і недоліки цього виду підприємницької діяльності.

Таким чином, позитивне значення заборони на ведення грального бізнесу (збереження сімейних бюджетів азартних гравців) дещо нівелюється втратами міських бюджетів і втратою робочих місць.

Висновки. У результаті проведених досліджень було зроблено висновок, що гральний бізнес має як позитивні, так і негативні сторони. Позитивним є те, що він вносить істотний вклад в бюджет країни (особливо у кризові періоди) у разі його легалізації та законодавчої підтримки. Водночас негативним є зuboжіння малозабезпечених верств населення за рахунок вільного доступу.

Азартні ігри – це один із видів залежності поряд з алкоголізмом, курінням та наркоманією, тому цей вид діяльності потрібно контролювати.

Порівняльний аналіз переваг і недоліків функціонування грального бізнесу в Україні

Переваги	Недоліки
Якщо бізнес легалізований	
<ul style="list-style-type: none"> – Надходження до держбюджету – Розваги – Збагачення деяких гравців – Приваблює туристів – Робочі місця 	<ul style="list-style-type: none"> – Багато людей банкрутують – Збільшується рівень злочинності – Розпадаються сім'ї – Деградація нації – Зміна психічного стану людей
Якщо гральний бізнес пов'язаний з отельним	
<ul style="list-style-type: none"> –Додаткові надходження отельному бізнесу –Збільшення відвідувачів 	<ul style="list-style-type: none"> –Освоєння нових територій –Втрата робочих місць –Не надходження до держбюджету додаткових коштів –Розвиток тіньової економіки –Збільшення інфляції

Дослідження показали, що ще жодній економіці, яка чітко регулює гральний бізнес, він не приніс негативних наслідків. Фактом залишається і те, що індустрія розваг є однією з пріоритетних галузей економіки більшості високорозвинених країн світу: тисячі робочих місць, надходження в бюджет, приємне дозвілля.

Прийняття спеціального законопроекту, що зможе врегулювати та контролювати всі питання, що виникають у зв'язку з гральним бізнесом дозволить:

1. Суттєво зменшити «тіньову» частину грального бізнесу, збільшити обсяги надходжень від цієї сфери до Державного бюджету України та зменшити рівень корупції в цієї сфері;
2. Захистити від руйнування окремі види азартних ігор (більярд, боулінг);
3. Посилити контроль за діяльністю з організації і проведення азартних ігор і сприяти реальному захисту соціального стану суспільства від можливих негативних наслідків діяльності грального бізнесу.

Перелік посилань

1. Закон «Про заборону грального бізнесу в Україні» [<http://www.president.gov.ua/documents/9500.html>]. – Системні вимоги: ПК 486 або вище; 8 Мб ОЗУ; Windows 3.1 або Windows 95; SVGA 32768 і більше кольорів; 640x480; 4x CD-ROM дисковод; 16-біт. зв. карта; миш.
2. Газета «Кориспонтент» [Корреспонтент.net].- Системні вимоги: ПК 486 або вище; 8 Мб ОЗУ; Windows 3.1 або Windows 95; SVGA 32768 і більше кольорів; 640x480; 4x CD-ROM дисковод; 16-біт. зв. карта; миш.
3. Петрович Й.М., Дубодєлова А.В., Устінова І.Г. Менеджмент організації: методики виконання випускних робіт. Навч. посібник – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2000. - 160с. – ISBN 966-553- 069-0/
4. Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», [<http://www.zakon.rada.gov.ua>].- Системні вимоги: ПК 486 або вище; 8 Мб ОЗУ; Windows 3.1

або Windows 95; SVGA 32768 і більше кольорів; 640x480; 4x CD-ROM дисковод; 16-біт. зв. карта; миш.

5. Газета «Зоря», [<http://www.zorya.poltava.ua/index.php?rozd=&nomst=813>].- Системні вимоги: ПК 486 або вище; 8 Мб ОЗУ; Windows 3.1 або Windows 95; SVGA 32768 і більше кольорів; 640x480; 4x CD-ROM дисковод; 16-біт. зв. карта; миш

6. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» [<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=889-15>], стаття 4.1. - Системні вимоги: ПК 486 або вище; 8 Мб ОЗУ; Windows 3.1 або Windows 95; SVGA 32768 і більше кольорів; 640x480; 4x CD-ROM дисковод; 16-біт. зв. карта; миш

7. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України.

Сердюк Б.М.

к. т. н., доцент НТУУ «КПІ»

Клименко І.А.

студентка ФММ, НТУУ «КПІ»

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проаналізовано наявний стан запровадження енергозберігаючих технологій, переваги їх застосування, історичну перспективу та деякі програми з їх запровадження.

Article demonstrate an current state of energy-conservative technology implementation, either positional profit those implementation and historical background. Also, some of foreign-sponsored programs observed.

Ключові слова: енергозберігаючі технології, енергоефективність, енергетичний аудит, енергетичний менеджмент, конкурентоздатність.

Вступ. Рівень споживання енергоносіїв в Україні втричі більший, ніж у ЄС – наші компанії споживають втричі більше енергії, ніж європейські. Потенціал для ефективного її використання є величезним, але інвестування в цю галузь знаходиться на зародковому етапі. Враховуючи зростання цін на енергоносії і вступ країни до СОТ, збереження конкурентоздатності на світовому ринку можливе лише через зменшення споживання енергії, інвестуванням в ефективне її використання.

Питання управління раціональним використанням енергоресурсів знайшли відображення в наукових працях вчених-економістів М.П. Ковалко, А.В. Праховника, Б.Т. Кліяненка, Г.О. Крамаренко та інших.

Постановка задачі. Метою даного дослідження є аналіз різних аспектів запровадження енергозберігаючих технологій, їх впливу на конкурентоздатність підприємства в цілому, а також визначення потенційних проблем реалізації енергоефективної політики розвитку підприємств та шляхів їх подолання.